

Elvemagasinet Løpsjøen

— større mangfold på bekostning av harr og ørret

Da vannkraftdemningen ved Løpet stod ferdig i 1971 ble 5 km raskt strømmende elv forvandlet til en grunn og produktiv innsjø på 1,5 km². Vann- og sumpvegetasjonen, dyreplankton, bunndyr-, fiske- og fuglesamfunnet har gjennomgått store endringer, og domineres i dag av typiske innsjøarter. Små vannstandsvariasjoner gjennom året sikrer stabile forhold for mange arter, og Løpsjøen er i dag en regionalt viktig lokalitet for vannvegetasjon og fugl.

Demningen ved Løpet er en av mange demninger i Glommavassdraget som har ført til en omfattende oppdeling av elvesystemet, noe som særlig har skapt hindringer for vandrende fiskearter som harr og ørret.

Foto: O. Andersen

Foto: T. E. Brandrud

RIK VANNPLANTEFLORA

I Løpsjøen har det utviklet seg en stor og rik flora av vann- og sumpplanter etter oppdemningen. I 2005 ble det registrert 27 arter vannplanter i Løpsjøen og på stilleflytende deler av Søndre Rena oppstrøms magasinet. Botanisk sett plasserer dette Løpsjøen blant våre mest artsrike "innsjøer".

På dypere vann i den øvre delen av Løpsjøen, er det store bestander av den sjeldne arten nøkketjønnaks (se bilde). Den danner imponerende ettårige skuddsystemer fra 3 m dybde til overflaten. Den tette vegetasjonen i Løpsjøen skyldes trolig stabil vannstand, gunstige dybde-, bunn- og strømforhold.

LITE DYREPLANKTON

Det er liten tetthet av dyreplankton i Løpsjøen fordi oppholdstiden på vannet er så kort at mange av artene blir transportert ut med vannet før de får formert seg. Dyreplanktonet består av et lite antall vanlige arter av hoppekreps (4) og vannlopper (8), og mange arter hjuldyr (10). De fleste krepsdyr tilhører arter som liker seg best i strandsona. Mange av de observerte planktonartene er antagelig kommet drivende med elva fra Storsjøen og Osensjøen.

MYE BUNNDYR

Løpsjøen har en meget rik forekomst av bunndyr, spesielt på grunne områder i den nordlige delen av magasinet der det både er mye vannplanter og mye tilført materiale fra elva oppstrøms. Fjærmyggglarver dominerer, men med innslag av flere andre grupper, som for eksempel marflo, fåbørstemark, småmuslinger og snegl, og larver av vårfluer, steinfluer, døgnfluer og mudderfluer.

STORE ENDRINGER I FISKESAMFUNNET

Tidligere dominerte harr og ørret på elvestrekningen der Løpsjøen nå ligger. Disse to artene utgjorde mindre enn tre prosent av prøvefangsten 2003. Mer typiske innsjøarter som abbor, mort, sik og gjedde dominerte. Fisker i Løpsjøen lever langs bunnen, og det fanges svært få fisk i de frie vannmassene. Dette skyldes nok den lave tettheten av dyreplankton i vannmassene. Tilbakegangen til harr og ørret skyldes trolig både økt næringskonkurranse fra abbor, mort og sik, og predasjon fra gjedde og stor abbor.

VIKTIG FUGLELOKALITET

I Løpsjøen og videre et stykke oppover Søndre Rena finner vi en av de rikeste fuglelokalitetene i denne delen av Norge. Det er registrert flere sjeldne eller truede arter. Et stort antall ande- og vadefugler utnytter Løpsjøen fra slutten av april til ut i september. Særlig mellomlandet det mye fugl under vårtrekket.

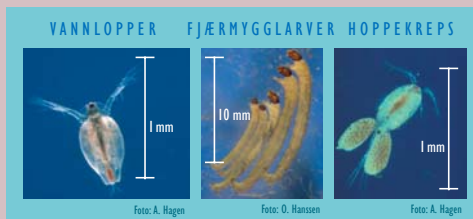

Foto: A. Hagen

Foto: O. Hansen

Foto: A. Hagen

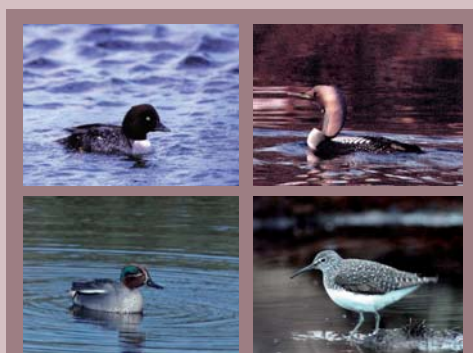

Foto: P. Jordhøy

I 2004 ble det observert 394 flokker med til sammen 22 arter vann- og våtmarksfugl. De vanligste fugleartene i Løpsjøen er kvinand (ø. venstre), krikkan (n. venstre), og skogsipe (n. høyre), mens storlom (ø. høyre) står på rødlista.